

ВІСНИК

10

ЖОВТЕНЬ

1 9 7 7

АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Кораблі науки

Великий вклад у вивчення Світового океану вносять українські вчені-океанологи, які мають у своєму розпорядженні великотоннажні науково-дослідні судна, обладнані сучасною науковою апаратурою.

Морський гідрофізичний інститут — провідна океанографічна установа нашої Академії — зосередив свою діяльність на дослідженні різних фізичних процесів у морях і океанах. Роботи Інституту біології південних морів охоплюють великий комплекс питань морської біології. Інституту геологічних наук, геофізики, геохімії та фізики мінералів вивчають геологічні властивості будови дна океанів і морів, проблеми пошуків і використання природних ресурсів.

Вже багато років борознять води океанів і морів потужні науково-дослідні судна Академії наук Української РСР — «Академик Вернадский» та «Михаил Ломоносов». Нині науковий флот поповнився новими кораблями.

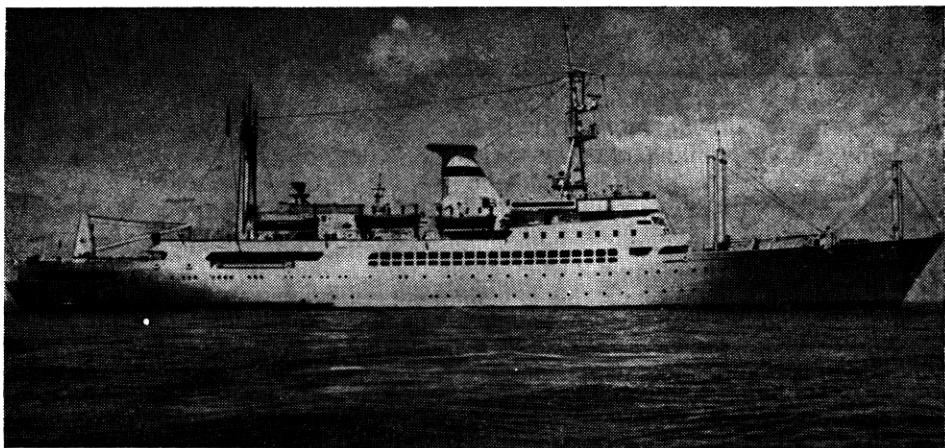
Для виконання дедалі більших обсягів експедиційних досліджень на замовлення АН УРСР у Фінляндії наприкінці 1976 року збудовано науково-дослідне судно «Профессор Водяницкий». Воно призначене для проведення широкого комплексу біологічних і океанографічних досліджень у високих, середніх та екваторіальних широтах. За розмірами й техніко-експлуатаційними даними судно відповідає класу середньотоннажних дослідних суден спеціального призначення. На ньому обладнано науково-дослідний комплекс, який включає в себе лабораторії, спеціальні приміщення, палубні механізми, апаратуру тощо.

Максимально точно визначення місцезнаходження судна забезпечується навігаційним інформаційно-обчислювальним центром, обладнаним на базі досконалої навігаційної системи. Вона дозволяє досягти високої точності при проведенні наукових робіт на полігонах, коли необхідно покрити сіткою розрізів чималий район відкритого моря за зробленою заздалегідь схемою, а також на великих переходах до районів робіт.

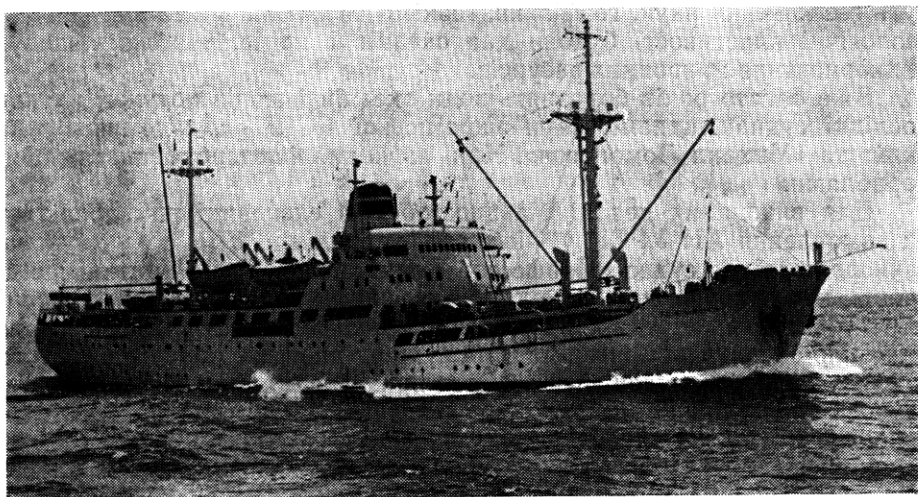
На судні встановлено носовий підрулюючий пристрій типу «гвинт у трубі», завдяки якому судно має підвищену маневреність — може утримуватися на місці, долаючи вплив вітрів і течій, а також ефективно маневрувати в портах та інших обмежених акваторіях. Заспокоювач хитавиці забезпечує надійну роботу наукового обладнання за умов штормової погоди.

У грудні 1976 року — березні 1977 року ндс «Профессор Водяницкий» виконало випробувально-експедиційний рейс у районах Північної та Центральної Атлантики. При цьому були проведені випробування судових механізмів і наукового обладнання у різних кліматичних зонах і погодних умовах.

Під час рейсу океанологи Інституту біології південних морів АН УРСР вивчали запаси кальмарів у відкритому океані, а також біологічну структуру і продуктивність пелагіалі південних морів.

Науково-дослідне судно «Академик Вернадский».

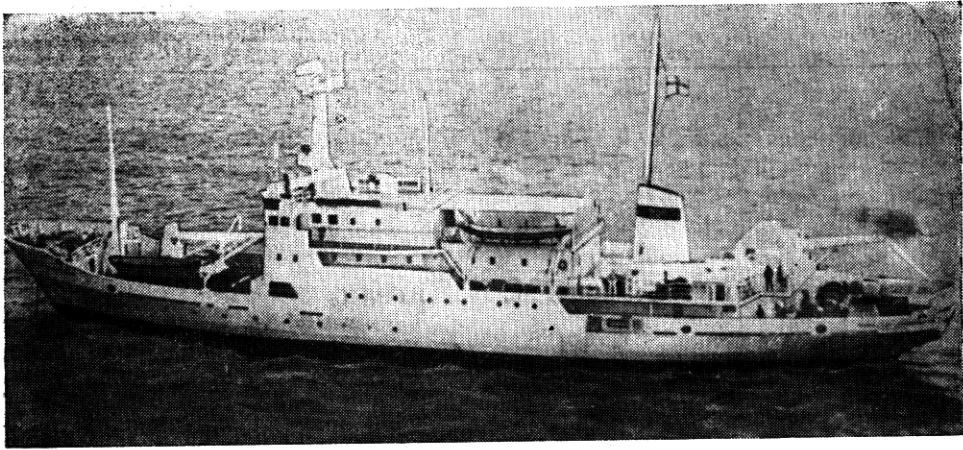
Науково-дослідне судно «Михаил Ломоносов».

Крім досліджень у відкритому океані віддалік від берегів Радянського Союзу, установи Академії виконують великий обсяг експедиційних робіт у внутрішніх водах України, пригирлових і гирлових зонах рік Північно-Західної частини Чорного моря й на радянській ділянці Дунаю.

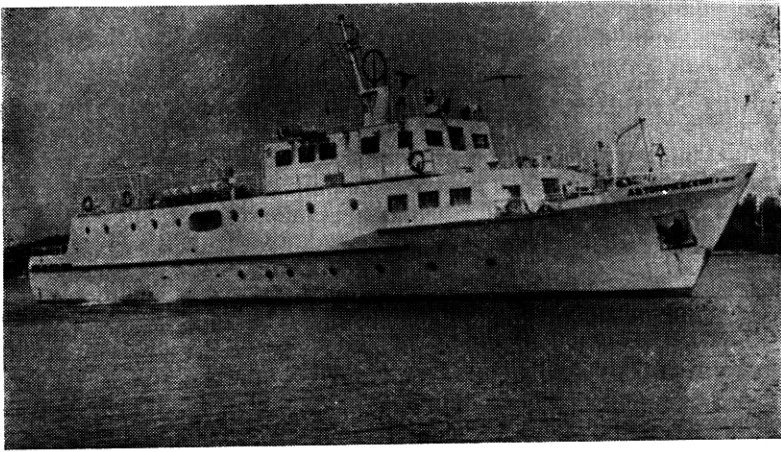
Провідною установою по виконанню цих робіт є Інститут гідробіології АН УРСР. Експедиційні дослідження — це основна частина його діяльності по збиранню первинного матеріалу з проблеми «Гідробіологія, іхтіологія та використання біологічних ресурсів водоймищ».

Експедиційний флот Інституту гідробіології наприкінці 1976 року поповнився новим судном, якому присвоєно ім'я відомого українського вченого-гідробіолога академіка АН УРСР Олександра Вікторовича Топачевського.

Судно «А. В. Топачевский» побудоване на Бакинському судноремонтному заводі імені Вано Стуріа. На ньому обладнано три лабораторії біологічного профілю, зручні одно-, дво- і тримісні каюти для наукового складу експедицій і членів екіпажу.

Науково-дослідне судно «Профессор Водяницкий».

Науково-дослідне судно «А. В. Топачевский».

В навігаційний період 1977 року на ндс «А. В. Топачевский» виконується великий обсяг експедиційних досліджень у Дніпровсько-Бузькому, Дністровському лиманах і на радянській ділянці Дунаю за науковими темами Інституту гідробіології АН УРСР «Гідробіологічний режим, якість води, фауністичні комплекси і рибопродуктивні можливості гирлових областей рік Північно-Західної частини Чорного моря в зв'язку з перерозподілом їх стоку» та «Фізико-хімічні й біологічні закономірності процесів самоочищення і самозабруднення, розробка принципів і шляхів інтенсифікації очисних властивостей природних вод». Загальна тривалість експедицій у цьому районі становить близько 100 діб. Крім того, протягом 70 діб по всьому каскаду дніпровських водоймищ виконуються роботи з наукової тематики, що входить до програми «Дніпро».

Таким чином, з поповненням експедиційного флоту АН УРСР суднами «Профессор Водяницкий» і «А. В. Топачевский» значно розширюються можливості установ АН УРСР щодо експедиційних досліджень.

В. В. ЛУЦИК,
вчений секретар
Океанографічної комісії АН УРСР